

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Elintarvikeyrityksen perustaminen

PALVELUMUOTOILUPROJEKTIN LOPPURAPORTTI
15.10.2025

Työryhmä

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO (etunimi.sukunimi@dvv.fi):

Terhi Korhonen, palvelumuotoilun erityisasiantuntija

Maria Metsä-Ketelä, palvelumuotoilun erityisasiantuntija

RUOKAVIRASTO (etunimi.sukunimi@ruokavirasto.fi):

Enni Tuutti, erityisasiantuntija, elintarvikevalvonnan ohjaus

Katri Klingberg, erityisasiantuntija, kehittämisasiantuntija

Eija Vanhatalo, johtava asiantuntija, asiakaslähtöinen kehittäminen ja palvelumuotoilu

Päivi Virtanen, johtava asiantuntija, toiminta-arkkitehti

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS (etunimi.sukunimi@prh.fi)

Kirsi Lahtinen, yksikönpäällikkö, asiakas- ja tietopalvelut

Alexi Myyryläinen, tarkastaja, Yritykset ja yhteisöt -tulosalue

VEROHALLINTO (etunimi.sukunimi@vero.fi):

Päivi Kivipensas, asiakkuusvastaava

Työ toteutettiin osana valtiovarainministeriön Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman (elamantapahtumat.vm@gov.fi) toimeenpanoa.

Sisältö

- Projektin tavoitteet ja eteneminen
- Tausta
- Nykytila ja tunnistetut haasteet
- Kehityssaihiot
- Johtopäätökset ja toimenpiteet

PROJEKTIN TAVOITTEET JA ETENEMINEN

Mitä ovat elämäntapahtumat ja liiketoimintatapahtumat?

Elämäntapahtuma viittaa henkilön muutostilanteeseen, jossa tarvitaan jonkinlaista toimintaa. **Liiketoimintatapahtumia** ovat vastaavasti yrityksen tai muun organisaation tilanteet.

Julkishallinnon kehittämistyössä korostuvat tilanteet, joissa tarvitaan

- +** **asiointia useiden julkisten palvelujen,** yritysten tai yhteisöjen kanssa,
- +** **tiedon kulkua ja hyödyntämistä** eri tahojen välillä sekä
- +** **opastusta** monimutkaisen tilanteen hoitamiseksi.

Elämän- ja liiketoimintatapahtumien kautta palveluja voidaan kehittää **kokonaisvaltaisesti ja ihmiskeskeisesti.**

Entistä sujuvammat palvelut edellyttävät

- kykyä ymmärtää tarpeet ihmisten näkökulmasta
- kykyä soveltaa digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia
- yhteistyötä ja tiedon yhteentoimivuutta erilaisten palvelutuottajien kesken

Valtiovarainministeriön Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelma tukee elämäntapahtumia ja liiketoimintatapahtumia digitalisoivien hankkeiden valmistelua kohti toimeenpanoa ja ehdottaa valmisteltuja hankkeita toimeenpantaviksi.

Hankkeiden valmistelussa hyödynnetään palvelumuotoilua, jonka tuloksena syntyy yhteisesti kehitettyjä ratkaisuaihioita elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien helpottamiseen.

Yrityksen perustaminen kokonaisuuden tavoitteet

- 1) Asiakkaan kokonaisvaltainen auttaminen ja asioinnin sujuvoittaminen
- 2) Digitalisaation ja automaation mahdollisuuksien tunnistaminen
- 3) Yhteisen asiakkaan haasteiden ratkaiseminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Lopputuloksena

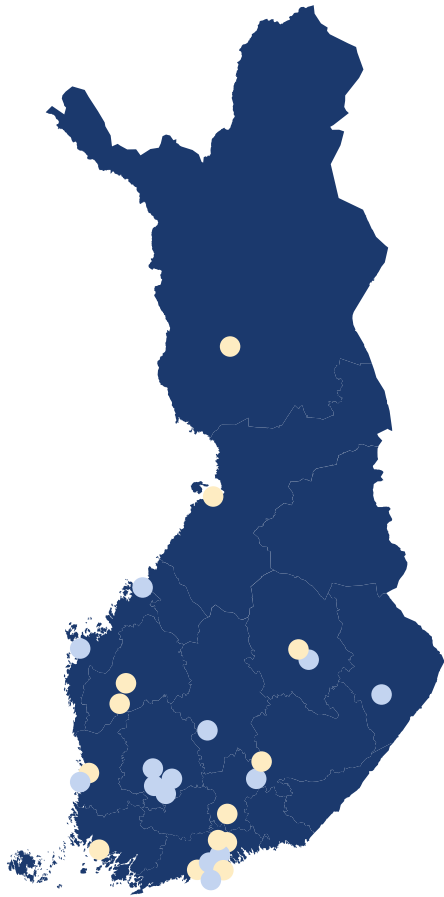
Projektin lopputuloksena tunnistetaan kehitysaihiot, joiden avulla:

- Voidaan auttaa uutta yrittäjää tunnistamaan liiketoimintaansa koskevat viranomaisvaatimukset sekä ohjautumaan viranomaisten neuvontapalveluihin oikea-aikaisesti ja sujuvasti.
- Mahdollistaa viranomaisen aktiivisen roolin palvelujen tarjoajana, mikä vähentää yksinkertaisen henkilökohtaisen neuvonnan tarvetta ja vahvistaa yrittäjyysmyönteistä mielikuvaa lupaviranomaisista.

Työn eteneminen 2025

Mistä asiakasymmärrys koostuu?

- **16 asiakashaastattelua**
 - Itsenäisiä yrittäjiä (12)
 - Ketjujen yrittäjiä (4)
- **43 sidosryhmähaastattelua mm.**
 - Patentti- ja rekisterihallitus (asiakaspalvelu)
 - Verohallinto (asiakaspalvelu)
 - Elintarvikevalvonta ja ympäristöterveys
 - Rakennusvalvonta
 - Aluehallintovirastot
 - Valvira
 - Pelastuslaitos
 - Teosto
 - Uusyrityskeskukset ja yritysneuvonta
 - Tili- ja isännöintitoimistot
 - Pankki- ja rahoitussektori
 - Kevytyrittäjien laskutuspalvelu
 - Henkilöstövuokrauspalvelu
 - Pääsuunnittelija/arkkitehti
 - Yrittäjien edunvalvonta
 - Oppilaitos

Yhteiskehittäminen

TYÖPAJAT 1-2

Ennakoivan tiedon liikkuminen elintarvikevalvojen hyödynnettäväksi

- Miten toimialakohtainen tieto uuden yrityksen perustamisesta siirtyy kuntien elintarvikevalvonnan hyödynnettäväksi
- Mitä elintarvikevalvojan ennakkollisen neuvonnan käynnistyminen vaatii
- Osallistajat (16): kuntien elintarvikevalvoja

TYÖPAJA 3

Kuinka autamme uutta yrittäjää hahmottamaan viranomaisvelvoitteet?

- Lupa- ja ilmoitustarpeiden tunnistaminen tilanteissa, joissa viranomaistahoja on useita
- Tekoälyn hyödyntäminen uuden yrittäjän ohjaamisessa lakisääteisten viranomaispalvelujen piiriin
- Osallistajat (18): Sidosryhmät (mm. viranomaisia, yritysneuvoja, kaupallisia toimijoita)

TYÖPAJA 4

Uudet yritykset viranomaisvalvonnan ja ohjauksen piiriin

- Edellisissä työpajoissa syntyneiden ratkaisujen validointi
- Ratkaisuaihioiden tarkentaminen ja laajentaminen
- Ratkaisun skaalautuvuuden tarkastelu
- Osallistajat (45): Sidosryhmät (mm. viranomaisia, yritysneuvoja, kaupallisia toimijoita)

Ratkaisuehdotusten kuvaaminen

22.8.2025

Työpaja:
Yrittäjän lupa- ja
ilmoitustarpeiden
tunnistaminen yrityksen
perustamisvaiheessa

Osallistujat:
PRH (2)
Ruokavirasto (4)
Vero(2)

2.9.2025

Elämäntapahtumalähtöisen
digitalisaation edistämishjelman
tilaisuus: Yritystoiminnan
aloittamisen sujuvoittaminen

Osallistujat: 39

23.9.2025

Työpaja:
Yritystoiminnan aloittamisen
sujuvoittaminen, miten tästä
eteenpäin?

Osallistujat:
DVV (1)
PRH (2)
Ruokavirasto (5)
TEM (1)
Vero(5)

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom right and curves upwards towards the top right. These lines intersect to form a series of organic, flowing shapes.

TAUSTA

Ravitsemistoiminta numeroina

Aloittaneita yrityksiä

1 609

Alalla toimivia yrityksiä

13 070

Henkilöstön määrä (htv)

48 266

Liikevaihto (1000€)

6 693 587

Elintarvikealalla on useita valvovia viranomaisia

Kuntien rakennusvalvonta huolehtii ravintolan tai kahvilan rakentamisen luvista ja valvonnasta sekä varmistaa, että rakentaminen täyttää turvallisuutta, terveellisyyttä ja kaavoitusta koskevat määräykset. Se neuvoo myös suunnittelijaa säädöksiin liittyvissä asioissa. Rakennuslupia haetaan kuntakohtaisesti mm. **Lupapiste-** tai **ePermit-**palveluissa.

Kuntien elintarvikevalvonta vastaa elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittelystä sekä valvoo, että toiminta täyttää elintarviketurvallisuutta ja hygieniää koskevat vaatimukset. Lisäksi se ohjaa yrittäjiä lupiin ja vaatimuksiin liittyvissä kysymyksissä. Elintarvikehuoneistoilmoitukset tehdään Ruokaviraston ylläpitämässä **Ilppa-**palvelussa.

Aluehallintovirastot myöntävät alueellaan alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntiluvat sekä valvovat, että luvanhaltijat noudattavat lainsäädäntöä ja lupaehtoja. Alkoholilupia haetaan Valviran ylläpitämässä **Allu-**palvelussa.

Kuntien ympäristöterveysyksiköt myöntävät tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluvat ja valvovat, että myynti tapahtuu lain ja lupaehtojen mukaisesti. Myyntilupia haetaan Valviran ylläpitämässä **Turre-**palvelussa.

Teosto ja Gramex myöntävät musiikin käyttöä koskevia lupia mm. taustamusiikin soittamiseen ja livekeikoille. Musiikkilupia voi hankkia mm. **Musiikkiluvat.fi**-sivustolta.

Elintarvikealalla on eri asteista valvontaa

Rekisteröity elintarvikehuoneisto

Tila, jossa käsitellään, valmistetaan, tarjoillaan tai myydään elintarvikkeita, ja jonka toiminnasta tehdään ilmoitus kunnan elintarvikevalvontaan ennen toiminnan aloittamista.

Hyväksytty elintarvikehuoneisto

Tila, jossa käsitellään eläinperäisiä elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiin toimittamista, ja jonka toiminnan aloittaminen edellyttää kunnan elintarvikevalvonnan hyväksyntää.

Omavalvontasuunnitelma

Yrityksen suunnitelma, jolla varmistetaan lainsäädännön noudattaminen ja riskien hallinta elintarvike-, alkoholi- ja tupakkatuotteiden käsittelyssä ja myynnissä.

Viime kädessä paikallinen valvoja arvioi sen, kuuluuko suunniteltu toiminta elintarvikevalvonnan piiriin ja tarvitseeko siitä tehdä etukäteen elintarvikealan rekisteröinti-ilmoitus tai tarvitseeko toiminta hyväksyä.

- RUOKAVIRASTO

Luvanhaltijan on ymmärrettävä toimintaansa liittyvät riskit ja ne velvoitteet, joita hänellä on. Omavalvontasuunnitelma on hyödyllinen työkalu jokapäiväisessä toiminnassa.

- AVI

LIIKEIDEA on yrittäjän suunnitelma siitä, mitä tuotteita tai palveluita yritys tekee, kenelle se niitä tarjoaa sekä miten se ansaitsee rahaa.

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA on yrityksen toimintaa jäsennellysti kuvaava kirjallinen dokumentti, joka auttaa yrittäjää kirkastamaan liikeideaa ja sen toteuttamista sekä osoittamaan kannattavuuden ulkopuolisille tahoille kuten rahoittajille

Turvallinen liiketoiminta syntyy ymmärryksestä, ei vain kirjatuiista lupaprosesseista

- **Sääntöjen ymmärtäminen on kaiken perusta:** Yrittämiseen liittyy paljon vastuita. Lainsäädäntö ja erilaiset toimialakohtaiset säännökset voivat olla monimutkaisia ja vaativat siksi perehtymistä sekä todellista ymmärrystä, ei vain ohjeiden lukemista. Viime kädessä paikallinen valvoja arvioi sen, kuuluuko suunniteltu toiminta elintarvikevalvonnan piiriin ja tarvitseeko siitä tehdä etukäteen elintarvikealan rekisteröinti-ilmoitus tai tarvitseeko toiminta hyväksyä.
- **Elintarvikealalla sääntöjen ymmärtäminen korostuu** erityisesti, sillä kyse on ihmisten terveydestä, turvallisuudesta ja ympäristönsuojelusta. Ravintola-alan yrityksen on laadittava omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan elintarvikkeiden laadukkuus ja turvallisuus. Tämä vaatii sitä, että toimija ymmärtää, mitä häneltä edellytetään. Pelkkä suunnitelman olemassaolo ei riitä, jos sen sisältöä ei hallita.
- **Hygieniä ja olosuhteet:** Toimitilojen asianmukaiset olosuhteet ja hyvä hygieniataso eivät ole vain teknisiä vaatimuksia, vaan ne ovat käytännön toimia, joilla ehkäistään ongelmatilanteet. Tämä edellyttää, että toimijat todella sisäistävät hygieniasäädösten tarkoituksen ja osaavat soveltaa niitä arjessa.
- **Ohjeiden ja säädösten tarkoitus on auttaa – mutta se vaatii niiden ymmärtämisen ja sisäistämisen.** Ohjeet auttavat elintarvikealan toimijoita hahmottamaan, mitä heiltä vaaditaan. Säädösten perimmäinen tavoite on varmistaa, että elintarvikkeet ovat turvallisia. Lupa ei yksin riitä, vaan onnistuminen edellyttää ymmärrystä säädösten tarkoituksesta ja vaatimuksista.

Raportissa 'ohjeilla' ei viitata sähköisen asioinnin opastukseen tai ilmoituspalveluiden käyttöön, vaan ohjeisiin, jotka auttavat yrittäjää ymmärtämään lainsäädännön ja sääntelyn vaatimukset itse liiketoiminnalle.

ESIMERKKI OHJEIDEN SISÄLLÖSTÄ:

Pidä reseptit ja pakkausmerkinnät ajan tasalla

Joudut tekemään muutoksia reseptiin muun muassa silloin, kun lainsäädäntö tai tuotteesi koostumus muuttuu tai raaka-aineen toimittajasi vaihtuu. Jotta voit pitää reseptit ajan tasalla ja oikeina, on tärkeää, että saat raaka-ainetoimittajiltasi aina oikeat, ajan tasalla olevat tuotetiedot eli spesifikaatiot. Kun resepti-muutoksia tulee, huolehdi, että tieto muutoksista kulkee kaikissa elintarvikkeen käsittely- ja merkintävaiheissa eli koko elintarvikeketjussa.

Muista kaikki nämä vaiheet:

- raaka-aineiden hankinta ja varastointi
- valmistusprosessi
- pakkausmerkinnät
- tietojärjestelmät
- kuluttaja- ja asiakastiedot

Lähde: <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/elintarvikeala/toiminnan-aloittaminen/pk/maitoalan-laitoksen-perustaminen/osa-3-toiminta.pdf#:~:text=Muu%20helposti%20pilaantuvat%20maitopohjaiset%20tuotteet%2C%20joiden%20valmistukseen,vastaava%20k%C3%A4sittely%2C%20on%20s%C3%A4ilytet%C3%A4v%C3%A4%20enint%C3%A4%20+8%20%C2%B0C:ssa.>

NYKYTILA JA TUNNISTETUT HAASTEET

Yrittäjänä elintarvikealalla

- Alalla on runsaasti käytännön toimintaan liittyvää ohjeistusta, kuten elintarvikkeiden käsittelyä ja tilojen vaatimuksia koskevia ohjeita, joihin yrittäjän on perehdyttävä elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi. Yrittäjä tarvitsee tietoa liiketoimintaan liittyvistä viranomaisvaatimuksista jo ennen yrityksen perustamista.
- Yrityksen rekisteröinnin ja liiketoiminnan käynnistymisen välillä voi kulua aikaa, ja konsepti saattaa muuttua tänä aikana. Elintarvikealalla esimerkiksi ravintolatilán remointi voi viivästyttää toiminnan aloitusta merkittävästi.
- Alalla on tyypillistä kokeilla liiketoimintaa pop up -tyyppisesti tai kausiluontoisesti. Myös pienimuotoinen liiketoiminta ilman lupia ja valvontaa edellyttää lainsäädännön tulkintaa ja perehtymistä viranomaisvaatimuksiin.
- Alaa valvovat viranomaiset korostavat ennakoivan yhteydenoton merkitystä. Aikainen vuoropuhelu yrittäjän kanssa säästää valvontaresursseja, vähentää virheellisiä ilmoituksia ja ehkäisee ylimääräisiä tarkastuksia.
- Elintarvikealaan liittyvää toimintaa esiintyy usein myös yrityksissä, joilla on eri päätoimiala. Esimerkiksi kahvila voi toimia kirpputorin tai maatilan yhteydessä. Yrityksen päätoimialasta riippumatta myös sivutoiminen liiketoiminta vaatii tyypillisesti elintarvikehuoneistoilmoituksen.
- Elintarvikealalla toimii paljon maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä sekä henkilöitä ilman alan muodollista koulutusta tai yrittäjyysopintoja. Ravintolan tai kahvilan perustaminen on monelle pitkäaikainen haave tai mahdollisuus alanvaihtoon.

"Haluttiin ihan oikean ihmisen kanssa jutella ja varmistaa, että menee oikein"

- NUORTEN POP-UP YRITTÄJIEN
HAASTATTELU

*Ympäristöterveys suosittelee,
että toimija olisi yhteydessä
terveystarkastajaan jo
suunnitteluvaiheessa ja kävisi
terveystarkastajan kanssa lävitse
elintarvikehuoneiston toimintaa ja
siihen suunniteltuja tiloja.*

- ESPOON ELINTARVIKE-
VALVONNAN OHJEISTUS

Yrittäjän haasteet lupa- ja viranomaisasioinnissa

”Vaikkeinta on olla yrittäjä ja saada rahaa sisään.”
– yrittäjän haastattelu

Yritystä perustaessa yrittäjällä on paljon asioita pohdittavanaan ja viranomaisten lupa- ja valvontavelvollisuudet muodostavat kokonaisuudesta vain yhden osan.

- Yrittäjän voi olla vaikea hahmottaa, mitkä viranomaiset valvovat hänen liiketoimintaansa ja miten vaatimuksia tulisi suhteuttaa omaan toimintaan.
- Erityisesti elintarvikealalla tuotevalikoiman, liiketilan ja toiminnan vaatimusten yhteensovittaminen edellyttää yleensä viranomaisilta saatavaa neuvontaa.
- Kieliversioiden puute puolestaan vaikeuttaa maahanmuuttajataustaisten yrittäjien mahdollisuuksia perehtyä vaatimuksiin ja asioida itsenäisesti viranomaisten sähköisissä palveluissa.
- Lisäksi yrittäjiltä puuttuu selkeä näkymä jo voimassa oleviin lupiin ja ilmoituksiin, mikä lisää kokonaisuuden hallinnan vaikeutta.

Valvontaviranomaisten haasteet

”Ilmoitusten karhuaminen on turhauttavaa työtä.”

– elintarvikevalvojan haastattelu

- Viranomaisten työtä kuormittavat tilanteet, joissa yritys jää valvonnan ulkopuolelle tai ilmoitus ei saavu oikea-aikaisesti.
- Ilmoitukset saattavat olla ylitäytettyjä tai puutteellisia, mikä johtaa valvontaresursseja kuluttaviin korjauksiin, täydennyspyyntöihin ja uusintatarkastuksiin.
- Yrittäjillä on toisinaan virheellisiä käsityksiä viranomais- ja lupavelvollisuuksista. Esimerkiksi uuden toimijan aloittaessa jo rekisteröidyssä elintarvikehuoneistossa, ilmoitus saattaa jäädä epähuomiossa tekemättä.
- Yrittäjät eivät välttämättä ymmärrä ilmoittaa tilanteesta, jossa varsinainen liiketoiminta lakkaa, mutta yrityksestä ei ole tehty lopettamisilmoitusta kaupparekisteriin. Tämä aiheuttaa ylimääräisiä valvontamaksuja yrittäjille, ja sitoo viranomaisten työpanosta tarpeettomasti, kun maksuja selvittää.

Asiakkaan polku

- Viranomaisvelvoitteet ja lakisääteiset vaatimukset tulee olla selvillä jo liiketoiminnan suunnitteluvaiheessa. Viranomaisten palvelut tarjoavat työkaluja ja tukea toteuttaa liiketoimintaa turvallisesti ja kustannustehokkaasti.
- Perustamisvaiheessa yrittäjän tulee kyetä käynnistämään liiketoimintansa edellyttämät lupaprosessit oikea-aikaisesti.
- Liiketoiminta ei aina käynnisty täysimittaisesti, vaan sitä voidaan kasvattaa vaiheittain. Yrittäjän tulee muutostilanteissa huomioida valvontatarpeet.

Ajatus yrittäjyydestä

Yritysneuvojat
Oppilaitokset
Vertaiset
Ohjeet ja oppaat

Tarve hahmottaa
tilanne laajemmin

Yrityksen perustaminen

Mikä yritysmuoto minun kannattaa valita?

Missä palvelussa perustan yrityksen?

Mihin rekistereihin liityn?

Minkä toimialan valitsen?

Kuinka kauan käsittelyssä kestää?

OY?
TMI?
YTY?
WTF?
ALV?

Vero
PRH
Kevytyrittäjä-
palvelut

TIEYTM:
yrityksen nimi
osoite
kotipaikka
Y-tunnus
päätoimiala

Tieto uusista yrittäjistä
toimialoittain

Liiketoiminnan aloittaminen, muuttaminen tai laajentaminen

Mitä minun nyt
täytyy tehdä?

Mitä lupia
ja ilmoituksia
tarvitsen?

TILO

MYynti

MARKKINOINTI

VIIHDE

VASTUULLISUUS

TALOUS

Vero

PRH

Kirjanpito

Huoneisto

Terassi

Turvallisuus

Elintarvikkeet

Alkoholi

Tupakka

Virvoitusjuomat

Mainoslaitteet

Tienvarsimainokset

Musiikki

Rahapelit

Lajitteluvälvoite

?

Suomi.fi-valtuudet

RAKENNUSVALVONTA

Lupapiste
ePermit

PELASTUSTOIMI

ELINTARVIKEVALVONTA

Ilppa

VALVIRA

Allu

YMPÄRISTÖVALVONTA

AVI

Turre

VEROHALLINTO

Omavero

AVI

RAKENNUSVALVONTA

AVI

ELY-KESKUS

Tienpidonluvat

TEOSTO

Musiikkiluvut

VEIKKAUS

YMPÄRISTÖVALVONTA

Tarve ymmärtää vaatimukset
omassa liiketoiminnassa

Rakennusluvan käytännöt ja kuntakohtaiset erot

- Rakennuslupaprosessin kesto vaihtelee parista viikosta useisiin kuukausiin. Rakennusvalvojat korostivat pätevän suunnittelijan tärkeyttä lupaprosessin etenemiselle. Viivästyksiä syntyy usein puutteellisista hakemuksista.
- Yrittäjät eivät aina tiedä, mitä tilassa on mahdollista tehdä. Etenkin käyttötarkoituksen muutos voi vaatia huomattaviakin rakenteellisia muutoksia esimerkiksi ilmanvaihtoon ja poistumisreitteihin.
- Ravintolakonseptia tulisi hioa tilan vaatimusten ja mahdollisuuksien mukaan, sillä jälkikäteen tehtävät tilamuutokset ja remontit voivat osoittautua hyvin kalliiksi.
- Rakennusluvan hakijana on oltava kiinteistön omistaja, mutta usein vuokralla toimiva yrittäjä hoitaa asiat valtakirjalla. **Lupa on sidottu aina tilaan ja rakennustunnukseen, ei toimijaan eikä Y-tunnukseen.**
- Kuntien välillä on eroja prosessissa: joissakin lausunnot pyydetään erikseen ympäristö- ja pelastusviranomaisilta, kun taas toisaalla suunnitelmat käsitellään viikoittaisissa yhteisissä katselmustyöryhmissä, mikä nopeuttaa prosessia ja vähentää päällekkäistä työtä.

"Pienet yrittäjät koettaa päästä eroon kuluista ja koettavat hoitaa itse ja usein siinä ei käy hyvin."

- RAKENNUSVALVOJAN
HAASTATTELU

"Rakennusvalvonnan kanssa oli sellaista, että itsestä vähäpätöiset asiat saattoi viivästyttää kolmekin viikkoa."

- YRITTÄJÄN HAASTATTELU

Lupahakemusten vertailu: Ilppa, Allu ja Turre

- Elintarvikehuoneistoilmoituksen, alkoholin anniskelulupahakemuksen ja tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemuksen vertailu osoittaa, että viranomaisia yhdistävät tietotarpeet ovat rajalliset. Yhteisiä tietoja ovat **yrittäjän nimi** ja **Y-tunnus**, **kotipaikka**, **postiosoite**, **toiminnan aloituspäivä**, **toimipaikan nimi** ja **käyntiosoite** sekä **laskutustiedot**.
- Hakemuksissa pyydetään myös **pohjapiirros**, **omavalvontasuunnitelma** sekä **yhteyshenkilön tiedot**. Vaikka pyydetyt asiat näyttävät samoilta, niiden tietosisältö vaihtelee viranomaisen tarpeen mukaan. Esimerkiksi pohjapiirroksella kuvataan erilaisia tilojen käyttöön liittyviä asioita, ja yhteyshenkilönä voi toimia ravintola-, keittiö- tai baaripäällikkö tilanteesta riippuen.
- Suurin osa hakemuksilla kerättävästä tiedosta liittyy valvontakohteen erityispiirteisiin, kuten ruoan käsittelyyn ja säilytykseen, anniskelualueisiin tai tupakkatuotteiden myyntipisteisiin. **Nämä tiedot ovat viranomaiskohtaisia, riskienhallinnan kannalta olennaisia ja siten sellaisia, joita ei voida automaattisesti hakea taustarekistereistä tai hyödyntää suoraan eri hakemusten välillä.**

"Ilppa toimii ihan hyvin, se oli yksi parhaimmista kehityksistä mikä on tullut."

- ELINTARVIKEVALVOJAN
HAASTATTELU

"Yrittäjän tiedot tulee Alluun suoraan PRH:sta, Y-tunnus täytettynä."

- VALVIRAN ASiantuntijan
HAASTATTELU

Esimerkki:

Elintarvikealan lupahakemusten tietotarpeita

Tietokategoria	Elintarvikehuoneisto / Ilppa	Alkoholilupa / Allu	Tupakkalupa / Turre
Yrityksen nimi	✓	✓	✓
Y-tunnus	✓	✓	✓
Kotipaikka	✓	✓	✓
Postiosoite	✓	✓	✓
Toimipaikan nimi	✓	✓	✓
Toimipaikan käyntiosoite	✓	✓	✓
Laskutustiedot	✓	✓	✓
Toiminnan aloituspäivä	✓	✓	✓

Tummennetulla merkityt tiedot voidaan hakea taustarekisteristä. Postiosoite (tai käyntiosoite) on yrityksen perustamisen yhteydessä annettava pakollinen tieto, mutta itse toimipaikan käyntiosoite voi olla eri kuin taustarekisteriin merkitty yrityksen osoite.

Tietokategoria	Elintarvikehuoneisto / Ilppa	Alkoholilupa / Allu	Tupakkalupa / Turre
Yhteyshenkilön nimi*	√	√	√
Puhelinnumero	√	√	√
Sähköpostiosoite	√	√	√
Pohjapiirros**	√	√	√
Omavalvontasuunnitelma**	√	√	√
Asiakaspaikkojen määrä	√	√	
Toiminnan kuvaus / tyyppi	√		
Tuoteryhmät ja määrät	√		
Anniskelualueet ja -ajat		√	
Järjestyksenvalvonta		√	
Myyntipisteiden määrä			√
Tuotteiden sijoittelu			√

* Yhteyshenkilö määräytyy tapauskohtaisesti ja voi olla eri kuin taustarekisteriin merkitty yrityksen yhteyshenkilö.

** Pohjapiirroksessa ja omavalvontasuunnitelmassa kuvatut tiedot liittyvät valvottavaan toimintaan ja vaihtelevat eri hakemuksilla.

KEHITYSAIHOT

The image features a solid teal background. Overlaid on this background are several thin, white, curved lines that intersect to form abstract, organic shapes. These lines originate from the left and right edges and curve towards the center, creating a sense of movement and depth. The overall aesthetic is modern and minimalist.

Aihio 1

Perustamisvaiheen tieto uudesta yrityksestä

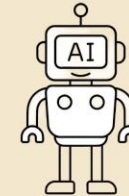
Tiedon liikkuminen

Perustamisilmoituksen myötä tieto uudesta yrityksestä ja sen toimialasta välittyy valvoville viranomaisille. Tämä mahdollistaa viranomaisten proaktiivisen toiminnan.

Näin yrittäjä saa varhaisessa vaiheessa tietoa toimialakohtaisista lupa- ja valvontavelvoitteista, jotta hän ymmärtää, mitä oma toiminta edellyttää.

Skaalautuva ratkaisu

Aihio 2

"Yritysvinkkeri"

Teköäly

Yritysvinkkeri on keskusteleva, tekoälypohjainen palvelu, joka auttaa yrittäjää hahmottamaan juuri hänen liiketoimintaansa koskevat lupa- ja viranomaisvelvoitteet.

Palvelu perustuu ajantasaiseen lainsäädäntöön ja viranomaisohjeisiin, ja se toimii toimialarajat ylittäen.

Skaalautuva ratkaisu

AIHIO 1:

Tieto yrityksen perustamisesta valvoville viranomaisille

Perustamisvaiheen tieto uudesta yrityksestä

Vaihtoehto 1: Ymmärrys toimialakohtaisista velvoitteista

Yrityksen rekisteröinnin jälkeen yritykselle tarjotaan koottu ja valtakunnallinen tietopaketti Verohallinnolle ilmoitettuun päätoimialaan liittyvistä lupa- ja valvontavelvoitteista. Lähteenä toimii YTJ, ja viestintä voidaan toteuttaa esimerkiksi sähköpostilla, Suomi.fi-viesteillä, tekstiviestillä tai kirjeellä.

Tavoitteena on varmistaa, että yrittäjä saa jo varhaisessa vaiheessa selkeän kuvan oman toimialansa keskeisistä velvoitteista. Yrityksen rekisteröinti on ensimmäinen kerta, jolloin viranomaiset saavat tiedon uudesta yrityksestä.

Kattavan tietopaketin kokoaminen vaatii koordinoitua eri viranomaisten välillä sekä toimialaluokitukseen perustuvan ajantasaisen tietokannan.

Vaihtoehto 2: Aktiivinen viranomainen

Yrityksen rekisteröinnin jälkeen valvoville viranomaisille tarjotaan päätoimialaluokan perusteella tieto alueelle rekisteröidyistä yrityksistä. Näin viranomaiset voivat toimia ennakoivasti ja ottaa aloitteen lupa-asioiden käynnistämisessä.

Alueelliset viranomaiset voivat soveltaa tietoa omien käytäntöjensä mukaisesti. Esimerkiksi elintarvikevalvonnassa on jo nykyisin tapana olla yhteydessä yrittäjiin tai toimittaa ennakollisia ohjeistuksia silloin, kun tieto uudesta yrityksestä saadaan. Tällä hetkellä ennakollista tietoa uusista yrityksistä tai yrittäjävaihdoksista saadaan monista lähteistä (esimerkiksi kuntalaisten vihteet, sosiaalinen media), mutta epäyhtenäisesti.

Huomioitava:

Toimialaluokitus ei määritä tarkasti yrityksen liiketoimintaa, ja lupatarpeet vaihtelevat tilanteen mukaan. Siksi pelkän toimialan perusteella ei voida varmasti päätellä, mitä lupia yrittäjä tarvitsee. Lopullinen vastuu tarvittavien lupien hankkimisesta on aina yrittäjällä.

Yrityksen rekisteröinti ja luvat

Yrityksen rekisteröinnin yhteydessä on huomioitava, että:

- **Toimialaluokitus ei välttämättä kerro todellisesta liiketoiminnasta.** Yrittäjä voi harjoittaa myös muun toimialan mukaista liiketoimintaa. Toimialatiedon muuttaminen YTJ:ssä on maksullista.
- **Sijaintitiedon puute rekistereissä.** Taustarekistereissä ei välttämättä näy, missä liiketoimintaa varsinaisesti harjoitetaan (esim. ravintolan sijainti). Valvonta on kuitenkin usein kuntakohtaista.

Yrittäjän tulee hahmottaa hyvissä ajoin:

- **Liiketoiminnan vaatimukset.** Yrittäjän on tunnistettava, mitä lupia hänen nykyinen tai uusi liiketoimintansa edellyttää ja miksi.
- **Luvan tarkoitus.** Yrittäjän tulee ymmärtää luvan merkitys ja käytännön vaatimukset, kuten elintarvikkeiden asianmukainen käsittely, toimintaan soveltuvat tilat ja riittävät fasilitetit (esimerkiksi tiskialtaiden määrä suhteessa tarjottaviin tuotteisiin).
- **Luvan oikea-aikaisuus.** Lupaprosessi on käynnistettävä sopivassa vaiheessa, jotta vältetään ennenaikaiset kustannukset ja valvojan tarpeeton työ.

Luotettava viranomainen

Yrityksen perustamisen vaihe käynnistää myös kaupallisten toimijoiden markkinointiprosessit. Siksi on tärkeää, että yrittäjä tunnistaa yhteydenotoista mitkä ovat viranomaisten lähettämiä viestejä.

Konseptitarinan idea: Konseptitarina kuvaa esimerkkiyrittäjän tarinan ja sen keskeisiä tapahtumia ihmiskeskeisellä otteella. Tarinassa esiintyvät ratkaisut vastaavat asiakasymmärryksessä esiin nousseisiin tarpeisiin.

TOIMIALAKOHTAISTA OHJEISTAMISTA

Pekka päättää toteuttaa pitkäaikaisen haaveensa ja perustaa ravintolan.

Hän rekisteröi yrityksenä YTJ-palvelussa ja valitsee päätoimialakseen **56111 Ruokaravintolat**.

Kun Pekan yritys on onnistuneesti rekisteröity, hän saa digitaalisessa muodossa olevan **uuden yrittäjän tietopaketin**, jossa kerrotaan hänen toimialansa viranomaisvelvoitteista.

Tietopaketin avulla Pekka hahmottaa, keitä valvovia viranomaisia hänen toimialalleen kuuluu sekä kuinka hänen tulee toimia lakisääteisten velvoitteiden viidakossa.

Tieto Pekan uudesta ravintola-alan yrityksestä kantautuu myös paikallisille valvontaviranomaisille, jotka toivottavat Pekan tervetulleeksi omien palveluidensa pariin.

Kaupalliset yritykset lähestyvät Pekkaa erilaisin tarjouksin. Tietopaketti mielessään hänen on kuitenkin helppo hahmottaa, mitkä tehtävät ja palvelut ovat lain vaatimia.

AIHIO 2:

”Yritysvinkkeri”

AIHIO 2:

”Yritysvinkkeri”

Yritysvinkkeri on keskusteleva tekoälypohjainen palvelu, joka perustuu ajantasaiseen lainsäädäntöön ja viranomaisohjeisiin. Se auttaa yrittäjiä tunnistamaan oman liiketoimintansa viranomaisvaatimukset ja antaa ohjeita yli toimialaluokkarajojen.

Keskustelusta poimittujen tietojen, kuten **liiketoiminnan todellisen sisällön**, pohjalta Yritysvinkkerin ehdottaa niitä lupa- ja viranomaisvelvollisuuksia, joita yrittäjä tarvitsee toiminnan pyörittämisessä.

Yritysvinkkerin tietosisältöä voidaan laajentaa kattamaan myös muita yrityksen elinkaaren vaiheita, kuten: perustamiseen ja rekisteröitymiseen liittyvät vaatimukset, yrityksen lopettaminen, verotus, työnantajavelvoitteet ja –vastuut, työntekijän palkkaaminen sekä yritystuot.

Kun käyttäjä tunnistautuu palveluun vahvasti, Yritysvinkkeri tarjoaa lisätoimintoja. Palvelu voi toimia tekoälyagentin tavoin, esimerkiksi täyttämällä ja täydentämällä lupahakemuksia sekä lähettämällä muistutuksia ja herätteitä.

Huomioitava:

Generatiivisen tekoälyn hyödyntäminen edellyttää ajantasaista, rakenteellisesti järjestettyä ja ristiriidatonta viranomaisdataa sekä selkeää vastuunjakoa sen ylläpidosta.

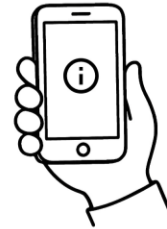
Konseptitarinan idea: Konseptitarina kuvaa esimerkkiyrittäjän tarinan ja sen keskeisiä tapahtumia ihmiskeskeisellä otteella. Tarinassa esiintyvät ratkaisut vastaavat asiakasymmärryksessä esiin nousseisiin tarpeisiin.

ÄLYKÄSTÄ OHJEISTAMISTA YRITTÄJÄN POLULLE JA LIIKETOIMINTAAN

Saksasta kotoisin olevalla Ursulalla on mielessään tuhat ideaa, millaista ravintolaa hän voisi pyörittää uudessa kotikaupungissaan Kokkolassa.

Ursula löytää **Yritysvinkkeri**-verkkosivun ja samalla muistaa, että myös yritysneuvoja kehotti käyttämään kyseistä palvelua selvittäessä, mitä lupia ja ilmoituksia erilaisilta liikeideoilta vaaditaan.

Yritysvinkkeri on tekoälyyn pohjautuva keskustelubotti. Sen kanssa juttelemalla Ursula selvittää, millainen liiketoiminta vaatii lupia ja valvontaa.

HALVAISIN PERUSTAA
KALARAVINTOLAN. MITÄ
LUPIA SE VAATII?

MIHIN KAUPUNKIIN
PERUSTAISIT RAVINTOLAN?

HALVAISITKO TARJOILLA
ALKOHOLIA?

Viranomaisten ohjeet vilisevät vieraita sanoja ja termejä. Onneksi Yritysvinkkeri ymmärtää eri kieliä!

Liikeidea muovaantuu Ursulan mielessä. Hän perustaa yrityksen sekä laittaa tarvittavat lupa-asiat oikeassa järjestyksessä vireille Yritysvinkkeri apunaan. Kuinka näppärää!

Myöhemmin, kun Ursulalle ponnahtaa mieleen uusia ideoita liiketoimintaansa laajentamiseksi, hän tietää, että saa jälleen apua Yritysvinkkeristä.

”Yritysvinkkerin” hyödyt yrittäjälle

1. Yksilölliset lupa- ja ilmoitusohjeet todellisen liiketoiminnan pohjalta

”Yritysvinkkeri” auttaa tunnistamaan juuri omaan liiketoimintaan tarvittavat luvat ja ilmoitukset. Ohjeistus perustuu yrittäjän suunnittelemaan toimintaan – ei pelkkään toimialaluokitukseen, joka ei yksin kerro, mitä lupia tarvitaan.

2. Toimintaohjeet oikeaan aikaan – ei liian aikaisin, ei liian myöhään

Palvelu kertoo, milloin luvat on haettava suhteessa liiketoiminnan todelliseen käynnistymiseen. Näin yrittäjä toimii oikea-aikaisesti, luvat ovat kunnossa aloitushetkellä, ja viranomaisvalvonta sujuu ongelmitta.

3. Keskustelupohjainen lupaneuvonta

”Yritysvinkkeri” kysyy täydentäviä kysymyksiä, joiden avulla varmistetaan, että kaikki liiketoiminnan pyörittämisen vaatimukset tulevat huomioiduksi. Käyttäjä voi keskustelunomaisesti perehtyä lupavaatimukseen ja saada juuri omaan tilanteeseen soveltuvaa ohjeistusta.

4. Mahdollisuus kokeilla ilman lupabyrokratiaa

”Yritysvinkkeri” auttaa tunnistamaan tilanteet, joissa liiketoimintaa voi aloittaa laillisesti ilman lupia ja ilmoituksia. Tämä mahdollistaa kevyemmän ja riskittömämmän tavan testata liikeideaa ennen suurempia investointeja.

Yritysvinkkerin hyöty jo ennen yrityksen perustamista

Yritysvinkkeri on suunnattu uusille yrittäjille, joilla ei ole aiempaa yrittäjäkokemusta tai ketjun tukea.

Realistinen kuva yrittäjyydestä Suomessa: ”Yritysvinkkeri” tarjoaa tietoa lupa-vaatimuksista, kustannuksista ja yrittäjän velvoitteista ennen yrityksen perustamista.

Tukea konseptin ja tilaratkaisujen suunnitteluun: Palvelu toimii apuna, kun yrittäjä suunnittelee omaa yrityskonseptiaan (esimerkiksi alkoholituotteiden säilytys tai keittiön varustelu).

Hyödyllinen maahanmuuttajataustaisille yrittäjille: Lupien määrä voi yllättää – ”Yritysvinkkeri” selkeyttää, mitkä luvat ovat juuri omalle toiminnalle pakollisia, ja mitkä eivät. Palvelu mahdollistaa myös kieliversiot.

Jo suunnitteluvaiheessa yrittäjä voi vertailla eri vaihtoehtoja aloittaa yrittäjyys: Polkupyöräkärry vai ruokarekka? 40:n vai 6:n paikan kahvila? Mitä eroja viranomaisvelvoitteissa.

**- Yhteiskehittämisen työpaja
11.6.2025**

"Yrityksen perustamisen alkuvaiheessa rahoituksen järjestäminen vie aikaa, ja siihen kaipaasi konkreettista tukea. Usein ne ihmiset, joiden pitäisi osata auttaa, eivät kuitenkaan aina osaa. Heillekin tällainen työkalu (Yritysvinkkeri) olisi hyvä."

PÄIVI RIKALA
YRITTÄJÄ
OGELIN KIRPPIS

"Yritysvinkkeriltä asioita voi kysyä omalla kielellään. Tämä tekee alkuvaiheen velvoitteista ymmärrettäviä kaikille uusille yrittäjille. Tällöin viranomaisasiointi sujuu jouhevammin."

ANSSI KARTTUNEN
YRITTÄJÄ
KOTILEIPOMO RAKAS

“Yritysvinkkeri olisi erinomainen lisä yrittäjän ensivaiheen tiedonsaantiin. Kun peruskysymyksiin löytyy heti oikea ja ajantasainen vastaus, yritysneuvojan kanssa voidaan keskittyä liikeidean kehittämiseen ja yrityksen kasvuun.”

KATJA REMES
KEHITYSPÄÄLLIKKÖ
SUOMEN UUSYRITYSKESKUKSET RY

DIGITALISAATION MAHDOLLISUUS:

Työelämän passit ja kortit

Digitaaliset työelämän passit ja osaamistodistukset

Ihmisen tulisi pystyä todentamaan osaamistaan eri vaiheissa työuraa. Erilaiset koulutukset, passit ja todistukset, kuten hygieniapassi, anniskelupassi tai järjestyksenvalvojakortti, voivat olla tarpeen eri elämänvaiheissa, niin työelämässä kuin vapaa-ajan tehtävissä.

Asiakirjat tulisi olla digitaalisessa muodossa, aina henkilön saatavilla. Kun osaaminen tallentuu sähköisesti, todistetta ei voi kadottaa, ja sen todentaminen on helppoa esimerkiksi työnantajille tai viranomaisille. Digitaaliset lupakortit parantavat tiedon saatavuutta, luotettavuutta ja helpottavat valvontaa.

Kehitystä tulisi ohjata kohti järjestelmää, jossa osaaminen seuraa ihmistä läpi elämän – turvallisesti, ajantasaisesti ja digitaalisesti.

Tavoiteltavat hyödyt:

- Kansalaisen on mahdollista tarkastaa omat tiedot suoritetuista ja voimassa olevista lupakorteista, passeista ja koulutuksista.
- Eri organisaatioilla on mahdollisuus hyödyntää tietoa digitaalisesti
- Digitaalinen lupakortti kulkee aina mukana, on ajantasainen sekä tallessa
- Oma työelämäosaaminen karttuu digitaaliseen muotoon
- Vahvistaa asiakirjojen luotettavuutta

Esimerkkejä eri toimialoilla vaadittavista passeista, korteista ja koulutuksista

RAVINTOLA- JA ELINTARVIKEALA

Hygieniapassi: Pakollinen, jos käsittelee pakkaamattomia elintarvikkeita.

Anniskelupassi: Vaaditaan anniskeluvastaavilta.

Alkoholilainsäädännön koulutus: Esimerkiksi ravintolapäälliköille.

Järjestyksenvalvojakortti

SOSIAALI- JA TERVEYSALA

Valvira-rekisteröinti: Lääkärien, sairaanhoitajien ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten on oltava rekisteröityjä.

Ensiapukoulutus (EA1, EA2): Ei aina pakollinen, mutta usein vaaditaan.

Lääkehoidon koulutus ja lupa: Esimerkiksi vanhustenhoidossa.

RAKENNUSALA:

Työturvallisuuskortti: Pakollinen lähes kaikille rakennustyömailla

Tulityökortti: Tarvitaan, jos tekee tulitöitä (esim. hitsausta, metallin leikkausta)

Tieturvakortti: Tarvitaan tietyömailla työskenteleville

Putoamissuojainten käyttökoulutus: Korkealla työskenteleville

Sähkö- ja LVI-ala Sähköpätevyys (S1, S2, S3): Sähkötöihin.

Vesieristyssertifikaatti: Märkätilojen vedeneristystöihin.

Trukkikortti: Trukin käyttämiseen (vaikka ei virallinen lupa, usein vaaditaan työpaikoilla)

Konseptitarinan idea: Konseptitarina kuvaa esimerkkiyrittäjän tarinan ja sen keskeisiä tapahtumia ihmiskeskeisellä otteella. Tarinassa esiintyvät ratkaisut vastaavat asiakasymmärryksessä esiin nousseisiin tarpeisiin.

NYKYTILA: HYGIENIAPASSIN HANKINTA JA HYÖDYNTÄMINEN

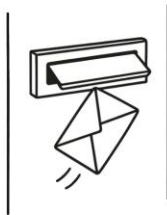
Sofia päätyy opiskelujensa ohessa töihin ravintolaan. Tätä varten hän tarvitsee hygieniapassin.

Yliopiston tenttikirjojen lisäksi Sofian on pättävä myös hygieniapassitestiin! Sofia osallistuu yksityisen testaajan järjestämään kokeeseen ja maksaa siitä 50 euroa.

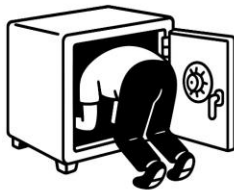
Hygieniapassitesti menee ensimmäisellä yrittämällä läpi. Sofia saa siitä postissa paperisen todistuksen ja lompakkoon mahtuvan muovikortin. Nyt passaa mennä töihin.

Sofia näyttää hygieniapassia työnantajalleen, joka ottaa siitä kopion omavalvontaa varten. Nyt esihenkilö voi suunnitella työvuorot sen mukaan, että ravintolassa on aina riittävästi passin suorittaneita työntekijöitä joka tehtävään.

Elintarvikevalvoja tulee tarkastuskäynnille. Hän käy läpi ravintolan omavalvontakirjanpidon ja hygieniapassien paperiset kopiot, joita yrittäjä säilyttää kassakaapissaan.

Sofia valmistuu yliopistosta, siirtyy oman alan töihin ja tekee uraa lakitoimistossa. Vuosia kuluu ja hän alkaa pohtia, että nyt elämässä olisi aikaa vapaaehtoisuudelle. Ruoka-avussa vapaaehtoisilta vaaditaan hygieniapassia, sehän hänellä onkin!

Vaan eipäs olekaan, sillä hygieniapassia ei löydy mistään! Ruokaviraston puhelinpäivystys neuvoo Sofaa kysymään uutta passia kortin myöntäneeltä testaajalta. Koska aikaa testin suorittamisesta on kulunut niin paljon, Sofian passista ei ole jälkeäkään testaajan arkistoissa. Testi on tehtävä uudelleen. Pahus, vaikka passi muuten olisikin voimassa loppu elämän!

Ja niin Sofia on taas samassa tilanteessa kuin 10 vuotta sitten: hän suorittaa uudestaan hygieniapassia. Onneksi oikeustieteen opintoja ei sentään tarvitse aloittaa alusta!

”Työelämän passit ja kortit digitaalisina todisteina voivat sujuvoittaa niin työn hakemista, rekrytointia kuin valvontaakin. Työntekijälle omat tiedot ovat aina mukana ja yhdessä paikassa, rekrytoijalle ne mahdollistavat automaatiota ja viranomaisille luotettavuutta. Työnantajille avautuu uusia mahdollisuuksia osaamisperusteisen pääsynhallinnan ja työvuorosuunnittelun automatisointiin. Puhumme kansantaloudellisestikin merkittävästä kokonaisuudesta.”

ANNIKA KOLI
EKOSYSTEEMI- JA TARJOOAJOHTAJA
FINDYNET

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Johtopäätökset

- Palvelumuotoiluprojektin havainnot korostavat tarvetta kokonaisvaltaiselle aloittavan yrittäjän palveluiden tarkastelulle ja liiketoimintatapahtumalähtöiselle kehittämiselle.
 - Tavoitetilaksi muodostuu asiointipolku, jossa yrittäjä saa tietoa ja kykenee käynnistämään oikea-aikaisesti erilaiset liiketoiminnan käynnistämiseen liittyvät prosessit.
- Palvelumuotoiluprojektissa tuotettiin kaksi ratkaisuaihiota, joilla yrittäjiä voidaan ohjata palvelupolulla kokonaisvaltaisesti ja asiointia sujuvoittaen. Tämä toteutuu joko hyödyntämällä perustamisvaiheen tietoa uudesta yrityksestä (aihio 1) tai viranomaislähteitä yhdistävää tekoälyneuvontaa (aihio 2). Ratkaisuaihiot on laadittu elintarvikealan yritysten näkökulmasta, mutta ne ovat skaalautuvia eli toteutettavissa eri toimialoille.
 - Ratkaisuaihioiden toteuttamisen edellytyksiä, muutosvaatimuksia ja vaikutuksia ei palvelumuotoiluprojektissa ole arvioitu riittävän laajasti toimeenpanoon saattamiseen. Toimeenpanoon pääseminen vaatii edelleen jatkovalmistelua, jota on mielekästä toteuttaa esimerkiksi kokeiluin.
- Lisäksi alkuperäisen tavoiteasetannan ulkopuolelta elintarvikealan yrittäjien haastatteluissa tunnistettiin tarve työelämän passien ja osaamistodistusten digitalisoinnille.
 - Osaamisen tallentaminen digitaalisiksi todisteiksi ja tulevaisuudessa henkilöiden digitaalisiin identiteettilompakoihin kehittäisi sekä työntekijöiden että yrittäjien tiedon saatavuutta ja luotettavuutta sekä helpottaisi viranomaisten valvontaa.

Toimenpiteet

- Aihio 1: Ruokavirasto käynnistää palvelumuotoiluprojektissa kuvattuun ratkaisuaihioon perustuvan kokeiluvaiheen suunnittelun.
 - Kokeilusuunnitelmalla kuvataan kokeilun tavoitteet ja sisältö sekä sitoutetaan mukaan kokeiluun tarvittavat toimijat. Patentti- ja rekisterihallitus sekä Verohallinto sitoutuvat osallistumaan jatkovalmisteluun siltä osin kuin toteutus koskee virastojen tehtäviä.
- Aihio 2: Jatkovalmistelun osalta tunnistetaan tarve laajemmalle valtakunnalliselle koordinaatiolle keskitetyn yrittäjiä koskevan tekoälyneuvonnan mahdollistamiseksi.
 - Keskeinen jatkovalmistelun haaste on, ettei projektista löytynyt aihion mukaisen ratkaisun jatkovalmistelusta vastaavaa omistajaa. Palvelumuotoiluprojektin toteuttaneet virastot ovat halukkaita osallistumaan aihion 2 mukaiseen valmisteluun siltä osin kuin toteutus koskee virastojen tehtäviä.
- Valtiovarainministeriö pitää yllä ja seuraa jatkovalmistelua elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman kautta.
 - Yrittäjyyden palveluiden poikkihallinnollista kehittämistä pidetään esillä elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation pidemmän aikavälin kehittämissuunnitelmassa merkittävänä palvelukokonaisuutena.
 - Edistämishjelman roolia ratkaisuaihioiden jatkovalmistelussa arvioidaan kokeilusuunnitelman pohjalta.